

projekt

REVITALIZACE VEŘEJNÉ ZELENĚ V BOBNICÍCH A KOVANSKU

jednostupňová dokumentace, DPS, DZS

stavebník

Obec Bobnice
Průběžná 31, 289 31 Bobnice
IČ: 00238996

projektant

ing. David Kučera
Nové Hrady I, 539 45 Nové Hrady
tel.: +420 605 265 055, davidkucera@post.cz
IČ: 684 76 973

místo stavby

Bobnice (okres Nymburk); 605841
Kovansko (okres Nymburk); 671355

část dokumentace

C

datum

05/2016

číslo výtisku

obsah

POPIS VÝCHOZÍHO STAVU
ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY REALIZACE
BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

OBSAH

C.1	POPIS A POSOUZENÍ VÝCHOZÍHO STAVU LOKALITY PŘED REALIZACÍ	2
C.1.1	LOKALIZACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ	2
C.1.2	POPIS A POSOUZENÍ VÝCHOZÍHO STAVU LOKALITY PŘED REALIZACÍ	3
C.1.3	BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ LOKALITY	5
C.2	ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY REALIZACE OPATŘENÍ	9
C.3	POSOUZENÍ A POPIS MOŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ V PRŮBĚHU REALIZACE OPATŘENÍ NA PŘÍRODU A KRAJINU VČETNĚ NÁVRHU OPATŘENÍ NA JEJICH ELIMINACI ČI MINIMALIZACI	12
C.4	VYSVĚTLENÍ POUŽITÍ NEPŮVODNÍCH DŘEVIN VE VÝSADBĚ	13

C.1 POPIS A POSOUZENÍ VÝCHOZÍHO STAVU LOKALITY PŘED REALIZACÍ

C.1.1 Lokalizace širších vztahů

Obec Bobnice stejně jako část Kovansko leží přibližně ve výšce 192 m n.m., asi 8 km S od okresního města Nymburk, ve Středočeském kraji.

Okolní krajina má charakter paroviny. Území se nachází uprostřed České tabule (Loučenské tabule). Územím protékají drobné toky Chlebka, Bobnička, Klobuška a Klobuš směrem SZ-JV. Geologicky je sledovaná oblast tvořena sedimenty svrchního turonu, převážně kvartérními mechanickými zvětraliny různého zrnitostního složení. Na tomto podloží se vyvinuly převážně půdy: **pararendziny** modální, kambické i vyluhované na opukách a tvrdých slínovcích nebo vápnitých svahových hlínách, středně těžké až těžké, slabě až středně skeletovité, s dobrým vláhovým režimem až krátkodobě převlhčené; **černice** modální i černice modální karbonátové a černice arenické na nivních uloženinách, spraši i sprašových hlínách, středně těžké, bez skeletu, příznivé vláhové podmínky až mírně vlhčí.

Pro zařazení území v podmínkách potenciální přirozené vegetace je nejbližší formace luhy a olšiny (Neuhäuslová 1997).

Bobnice a Kovansko leží v teplé oblasti T2. Pro tuto oblast je charakteristické dlouhé, suché a teplé léto, naproti tomu přechodná období jsou krátká. Zima je mírně teplá, suchá až velmi suchá (Quitt 1971).

Klimatické charakteristiky teplé oblasti T2:

Počet letních dnů:	50 - 60
Počet dnů s průměrnou teplotou 10 °C a více:	160 - 170
Počet mrazových dnů:	100 - 110
Počet ledových dnů:	30 - 40

Průměrná teplota v lednu:	-2 °C až -3°C
Průměrná teplota v červenci:	18 °C – 19 °C
Průměrná teplota v dubnu:	8 °C – 9 °C
Průměrná teplota v říjnu:	7 °C – 9 °C
Průměrný počet dnů se srážkami 1 mm a více:	90 – 100
Srážkový úhrn ve vegetačním období:	350 – 400 mm
Srážkový úhrn v zimním období:	200 – 300 mm
Počet dnů se sněhovou pokrývkou:	40 – 50
Počet dnů zamračených:	120 – 140
Počet dnů jasných:	40 - 50

Území leží na rozvodí Klobuš – Mrlina, která je pravostranným přítokem Labe.

C.1.2 Popis a posouzení výchozího stavu lokality před realizací

Jedná se z větší části o rovinaté území, s mírně klesající nivelitou směrem k jihovýchodu. V okolí se nevyskytují téměř žádné lesní porosty. Nejbližší souvislý větší lesní porost leží JV od katastrů ve vzdálenosti cca 2000 m. Na V okraji části Bobnice se nachází maloplošný lesní porost o velikosti 1 ha, známý jako Bažantnice. Tím protéká Bobnička a Klobuška.

Katastr má charakter intenzivně obhospodařované kulturní zemědělské krajiny, z velké části tvořené souvislými bloky orné půdy. Nejběžnějším typem vegetace v katastrech jsou ozeleněná veřejná prostranství (návse, ulice, okolí nádrží), zahrady zemědělských stavení, vegetační pásy podél vodních toků a doprovodná vegetace komunikací. V části Kovansko je důležitým typem vegetace záhumenek a navazující ovocné sady. Řešené lokality se nachází v zastavěném území obce, uprostřed urbanisticky zachovalé zástavby s prvky novodobých úprav vegetace a zpevněných ploch.

Lokalita **park na návsi** byla přeměněna na park počátkem 20. století. Původně se zde nacházela prázdná návse bez vegetace, hospodářská stavení, mateřská a základní škola (dnes obecní úřad) a sokolovna. Po okrajích lokality jsou stromové kulisy přestárých a patogeny napadených *Acer platanoides* 'Globosum'. V středu kompozice je kolem zvonice souvislý druhově pestrý porost parku s poměrně vysokým korunovým zápojem.

Lokalita **park u hřiště**, navazující na požární nádrž, byla přeměněna na park ve stejné době, původně se zde nacházel větší počet vzrůstných stromů v okolí nádrže, dále na východ byly ovocné sady a pastviny (dnes fotbalové hřiště a navazující nová zástavba rodinných domů). Sady byly v průběhu let redukovány. Všechny plochy jsou zatravněny.

Lokalita **Lipová ulice** je jedinou ulicí v Bobnicích se vzrostlou kompaktní vegetací. Byla osázena v polovině 20.století jako dvojřadá alej lemující komunikaci a tato funkce i struktura je téměř zachována. Pro prvotní výsadbu bylo použito *Tilia cordata* a *Tilia platyphyllos*. Fyziologické stáří stromů je přibližně 70-80 let. Některé stromy byly v minulosti odstraněny. Většina jedinců vykazuje vážné defekty korun a kmene, jako jsou dutiny a nadměrně zatížené kosterní větve. Přestože se jedná o veřejný prostor v majetku obce, je některými sousedy spontánně doplňován různými vegetačními prvky jako živými ploty a solitérními keři. Po okrajích lokality souběžně s chodníky jsou pozůstatky dřívějších trvalkových výsadeb. Pás vegetace mezi komunikací a chodníky je zatravněn.

Lokalita **školní zahrada** je plocha oddělená od veřejného prostoru ulice plotem, přesto celoročně volně přístupná. Byla založena spolu s funkcionalistickou stavbou nové budovy školy v 30.letech 20.století. Severní část zahrady má charakter parku, jižní část nese prvky užitkové a okrasné zahrady. Vzrostlé stromy jsou v celé lokalitě. Porost je druhově dosti bohatý, v nedávné době bylo odstraněno několik stromů. Je zde vysoký až nadměrný zápoj korun. V podrostu je větší množství keřů, keřových skupin a trvalkových skupin. Je zde několik nehodnotných keřových skupin ve stínu korun jako *Juniperus x media* 'Pfitzeriana' nebo *Symphoricarpos albus*. Většina plochy lokality je zatravněna.

Lokalita **park u rybníka** je okrajovou částí obce směrem při silnici do Velelib. Lokalita je zaplněna vzrostlými stromy. Korunový zápoj je přiměřený. V místě je několik přestárých a provozně nebezpečných jedinců *Populus nigra* 'Italica'. Park je volně propojen s dalšími lokalitami na Z okraji části Bobnice jako rybníky a pásy vegetace, tyto nejsou předmětem PD.

Lokalita **nová zástavba** je nejmladším doposud zahradnický neupraveným prostorem v části Bobnice, na jejím východním okraji. Lokalita byla parcelována a zastavěna v nedávné době. Plochy podél komunikací jsou pouze zatravněné, sousedé/občané zde spontánně vysazují rozličné druhy dřevin a trvalek.

Lokalita **ulice V Lipách** v části Kovansko se nachází uprostřed velmi urbanisticky hodnotné zástavby. Jde o typ ulicovky z poloviny 18.století až poč. 19.století. Zástavba si na mnoha místech uchovala tradiční prvky členění dvorů, záhumenků a ovocných sadů za staveními. Původní náves byla doplněna alejí lip na počátku 20.století. Nejstarší jedinci dosahují stáří přibližně 150 let. Do současnosti se tato struktura zachovala v nezměněné podobě. Hlavní silnici lemují po obou stranách travnaté pásy s mělkými příkopy, při okrajích před staveními je osazen úzký chodník. Jižní hranicí lokality je vedeno nadzemní elektrické vedení. Většina stromů pochází z původních výsadeb. V minulosti bylo několik jedinců pro zdravotní stav odstraněno a nahrazeno novými. Většina jedinců vykazuje vážné defekty korun a kmene, jako jsou dutiny, tlakové primární větvení a nadměrně zatížené kosterní větve. Pás vegetace mezi komunikací a chodníky je zatravněn.

C.1.3 Biologické posouzení lokality

Řešené lokality byly mapovány v době vegetačního klidu a na počátku jara 2016. Souběžně s tím byl prováděn i průzkum a ohledání jednotlivých stromů a dřevin na výskyt fauny vázaných na stromy. V lokalitě se vyskytují běžné druhy živočichů vázané na aglomerace a lidská sídla. Dutiny stromů mohou sloužit k hnízdění ptactva.

V lokalitě byli pozorováni **dravci**: káně lesní (*Buteo buteo*), poštolka obecná (*Falco tinnunculus*); **měkkozobí a kukačky**: holub domácí (*Columba livia* f. *domestica*), holub hřivnáč (*Columba palumbus*), hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*); **šplhavci**: strakapoud velký (*Dendrocopos major*), žluna šedá (*Picus canus*); **pěvci**: jiříčka obecná (*Defichon urbicum*), konipas bílý (*Motacilla alba*), červenka obecná (*Erithacus rubecula*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), kos černý (*Turdus merula*), sýkora koňadra (*Parus/Lophophanes major*), sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*), brhlík lesní (*Sitta europaea*), špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*), vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*). krkavcovití: havran polní (*Corvus frugilegus*), kavka obecná (*Corvus monedula*)

V lokalitě byl pozorován výskyt **savců**: veverka obecná (*Sciurus vulgaris*), krtek obecný (*Talpa europaea*), srnec obecný (*Capreolus capreolus*), zajíc polní (*Lepus europaeus*). V dutinách stromů se mohou vyskytovat také letouni, tito nebyli zpozorováni.

Bezobratlí: v lokalitě nebyli nalezeni žádní státem chránění jedinci ani stopy po jejich výskytu.

Navrženo je ošetření pouze nejrizikovějších stromů, tedy ořez a stabilizace nadměrně přetížených korun. Tím je zajištěna nejšetrnější forma ošetření nejen pro stromy samotné, ale také nejšetrnější postup pro zachování nejcennějších biotopů. Ke kácení jsou navrženy pouze stromy ve velmi špatném zdravotním stavu, bez možnosti jeho zlepšení. Za tyto stromy bude vysazena náhrada autochtonního druhu.

Při průzkumu nebyly zjištěny žádné jiné organizmy krom výše zmíněných. I přes poměrně nízký biologický potenciál lokalit je zřejmé, že při provádění ošetření mohou být nalezeni, hlavně v korunách, stopy výskytu bezobratlých živočichů. Především při provádění péstebních opatření v těchto lokalitách platí výše zmíněné podmínky o velmi šetrném postupu při ořezu korun a povinnost upozornění dozorového orgánu ochrany přírody, AOPK, TDI a ATD při zjištění výskytu či nálezu stop výskytu (viz kapitola C.3). Po domluvě se zhotovitelem stavby budou přemístěny nejcennější části kmenů odstraněných stromů na lokalitu park u hřiště. Tím bude alespoň částečně zajištěna ochrana stávajících forem života v těchto kmenech a potenciálně i zachována možnost osídlení následnými druhy, které využívají vyšší formy rozkladu biomoty. Řešené lokality se navrženými opatřeními stabilizují z pohledu provozní bezpečnosti, což je nezbytné pro jejich formální zachování jako významného vegetačního prvku v urbanizované části obce, současně se tím zachová většina nejcennějších biotopů vytvářených přirozeně stárnoucími stromy. Bez provedení ošetření, především

korun, je budoucnost těchto biotopů silně ohrožena. Bez včasného ošetření jsou tyto stromy ponechány vřanc působení vnějších vlivů, jako jsou silné vichřice nebo zatížení ozeleněných korun sněhem. Také budoucí zásahy do lokality by měly respektovat nastavený druh péče a zohledňovat zachování co nejvyššího potenciálu biotopů vázaných na stromy. Při zachování porostů vzroste počet cenných biotopů.

Včasnými zásahy je možné většinu jedinců zachovat a zajistit plnění jejich ekologické i estetické funkce i v příštích 40 letech. Naopak opomenutí včasné péče vystavuje všechny porosty v lokalitách neřízené degradaci (vnější vlivy, kalamity apod.) a výraznému zkrácení životnosti. V řešeném území je vysoký počet starých a přestárých jedinců, a jejich dobrý zdravotní stav či alespoň dočasné zlepšení zdravotního stavu je nadmíru žádoucí. PD v nejvyšší možné míře respektuje stávající biologické podmínky lokalit, ve vysoké míře je nadále rozvíjí a souběžně plní funkci obnovy lokalit s ohledem na jejich krajinářský význam a potenciál.

Opatření ke zvýšení biodiverzity v lokalitě spočívá v zachování torz kmenů s nejvyšším biologickým potenciálem přímo v lokalitě. Tato torza mohou na lokalitě zůstat až do jejich samovolného rozkladu. Vývoj lokality do budoucna je závislý na zdravotním stavu a zachování funkce především přestárých stromů, kterým byly v minulosti redukovány koruny a které vykazují přiměřenou přirozenou degradaci vzhledem ke svému stáří. PD proto navrhuje ponechat přestárle nebo odumírající stromy, jejich včasným ošetřením se zvýší počet požadovaných biotopů.

Přemístěné biologicky nejcenější části kmenů je třeba umístit tak, aby nalezené výletové otvory směřovaly vzhůru.

Dalším podpůrným opatřením ke zvýšení biodiverzity lokalit je výsadba 252 ks nových stromů s převahou autochtonních druhů (90,9 % použitých druhů) a výsadba.

V lokalitách **Lipová ulice** v Bobnicích a **ulice V Lipách** v části Kovansko, které jsou věkově nejstarší a současně v minulosti nejméně ošetřované (dle vynakládané péstební péče) se vyskytuje nejvyšší počet potenciálních biotopů a jsou biologicky nejcenějšími lokalitami v řešeném území. Nalezneme zde nejvyšší počet hnilob a poškození stromů, především v korunách a na kmenech, a nejvíce dutin. Tento stav je zřejmý i z inventarizace stromů. V těchto lokalitách je navržena obnova pouze nejrizikovějších stromů, naprostá většina zákroků je plánována do ořezu a stabilizace nadměrně přetížených korun. Tím je zajištěna nejšetrnější forma ošetření nejen pro stromy samotné, ale také nejšetrnější postup pro zachování nejcenějších biotopů. Odstranění navržených jedinců je nutné z pohledu provozní bezpečnosti a současně i z provozně technických a estetických důvodů, protože se jedná o velice exponované lokality s vysokou mírou provozu. Především při provádění péstebních opatření v těchto lokalitách platí výše zmíněné podmínky o velmi šetrném postupu při ořezu korun a povinnost upozornění dozorového orgánu. Nejcenější části kmenů odstraněných

jedinců stromů budou po domluvě se zhotovitelem stavby přemístěny na vedlejší lokality k samovolnému rozkladu. V případě lokality Lipové ulice v Bobnicích budou kmeny umístěny do lokality park u rybníka, nejlépe mezi jedince inv. č. 297 a 299. V případě lokality ulice V Lipách v Kovansku budou nejcenější části odstraněných kmenů přemístěny na okraj lokality, nejlépe mezi inv. č. 1124 a 1127. Tím bude alespoň částečně zajištěna ochrana stávajících forem života v těchto kmenech a potenciálně i zachována možnost osídlení následnými druhy, které využívají vyšší formy rozkladu biohmoty. Obě výše popsané lokality se navrženými opatřeními stabilizují z pohledu provozní bezpečnosti, což je nezbytné pro jejich formální zachování jako významného krajinného prvku v urbanizovaných částech obce, současně se tím zachová většina nejcenějších biotopů vytvářených přirozeně stárnoucími stromy. Bez provedení ošetření, především korun, je budoucnost těchto alejí silně ohrožena. Bez včasného ošetření jsou tyto historicky i urbanisticky nejcenější lokality ponechány v šanc působení vnějších vlivů jako jsou silné vichřice nebo zatížení ozeleněných korun sněhem. Na rozdíl od ostatních částí obce, kde byla prováděna selektivní péče o dřeviny formou odstraňování přestárých nebo odumřelých jedinců, byly tyto lokality v podstatě bezzásahové a proto i jejich zachování v co nejucelenější podobě je maximálně žádoucí. Proto by i budoucí zásahy do lokalit měly respektovat nastavený druh péče a zohledňovat zachování co nejvyššího potenciálu biotopů vázaných na stromy. Při zachování porostů bude počet cenných biotopů vzrůstat.

Biologický průzkum ostatních lokalit proběhl ve stejné době jako výše zmíněné, a ani zde nebyly zjištěny žádné signifikantní formy života než výše zmíněné, především bezobratlých. Jak již bylo poznamenáno, obec jako správce vegetace v těchto lokalitách průběžně odstraňuje přestárle a odumřelé jedince stromů a keřů. Přesto i zde najdeme jedince s vysokým biologickým potenciálem. Přestože se jedná o území silně urbanizované, není ani zde vyloučena možnost osídlení entomofaunou. Další cennou lokalitou je **park u rybníka** na Z okraji Bobnice, kde se nachází několik přestárých jedinců topolů a převislých vrb. Některé topoly jsou určeny k obnově, většina přestárých stromů je zachována. Důvody redukce korun jsou podobné jako u předešlých lokalit, a to převážně provozně bezpečnostní a nutnost výsadby nových jedinců, které v budoucnu nahradí stávající porost. Nejcenějšími biotopy jsou dutiny a hniloby na vrbách v SV části lokality a odstraňování jedinci topolů inv.č. 283-286. Tyto stromy vykazují vysoké nebezpečí rozlomení a samovolného pádu. Pro zachování alespoň části biotopů je vhodné po domluvě se zhotovitelem zachování stojících torz kmenů s nejvyšším biologickým potenciálem. Jejich výška by neměla bránit vývoji nově vysazených jedinců, tedy přibližně 2-3m. Takto stabilizovaná torza mohou na lokalitě zůstat až do jejich samovolného rozkladu. Těmito šetrnými postupy směřujícími k zachování nejcenějších nebo alespoň částí nejcenějších biotopů vázaných na stromy bude navržená obnova více odpovídat biologickému potenciálu významu lokality. Vývoj lokality do budoucna je závislý na zdravotním stavu a zachování funkce především přestárých převislých vrb, kterým byly v minulosti redukovány koruny a které vykazují přiměřenou přirozenou degradaci vzhledem ke svému stáří. Jejich včasným ošetřením

(opětovnou redukcí) budou tyto biotopy také zachovány. Do této lokality budou přemístěny části kmenů z Lipové ulice, tedy biologický potenciál lokality se pravděpodobně výrazně zvýší. Podobně jako v předešlých lokalitách i zde je vhodné pokračovat v nastaveném druhu péče o porosty a zachovat v největší možné míře přestárlé nebo odumírající stromy či jejich části a podpořit přibývání cenných biotopů v lokalitě.

V lokalitách **park na návsi**, **park u hřiště** a **školní zahrada** je oproti předešlým lokalitám výrazně nižší počet cenných biotopů. I zde se nacházejí stromy s dutinami, hnilobami nebo stromy odumírající. Také zde je možné některé jedince určené k odstranění zachovat jako torza, a opět po domluvě se zhotovitelem, TDI a investorem stanovit jejich velikost. I zde platí vzhledem k provozní bezpečnosti optimální výška torza 2-4m. Většina stromů vykazující vážné defekty v korunách nebo na kmenech je podobně jako v předešlých lokalitách zachována a navržena k ošetření redukcí korun nebo zdravotním řezem. Z nejceněnějších potenciálních biotopů je určen k zachování a samovolnému odumření a rozkladu dožívající jedinec dubu inv.č. 107 na návsi a převislé vrby v lokalitě parku u hřiště. Také tyto byly v minulosti redukovány na korunách a navržena opatření podpoří zachování potenciálu biotopů především pro bezobratlé. U redukovaných jedinců převislých vrb inv.č. 237, 241 a 245, a dále u jedinců odumírajících bříz na hřišti inv.č. 261, 262, 264, 265 a 266 je vhodné ponechat torza kmenů. Tato torza ve výšce přibližně 2-4m by neměla omezovat ve vývoji nově vysazené stromy, které jsou nutnou obměnou porostů hlavně z důvodu vysokého stáří stávajících dřevin. Biologicky nejceněnější části odstraněných částí stromů budou přemístěny na SV okraj lokality park u hřiště k samovolnému rozkladu, nejlépe mezi inv.č. 239 a 271. Vývoj biologického potenciálu lokality do budoucna je nejvíce závislý na existenci převislých vrb v lokalitě park u hřiště.

Poslední lokalita **nová zástavba** je biologicky nejméně cenným, de facto bezcenným územím. Navržené výsadby vytvoří biologicky cenná místa až v budoucnosti.

Přemístěné biologicky nejceněnější části kmenů je třeba umístit tak, aby nalezené či potenciální výletové otvory směřovaly vzhůru.

Z pohledu krajinářského jsou řešené lokality plně urbanizovaným územím, se všemi klady i zápory. Jako nejhodnotnější krajinářské lokality je možné hodnotit lipové aleje v Bobnicích a Kovansku, které splňují prvky VKP a k jejichž zachování je třeba napřít největší a souběžně nejšetrnější péči. Vzhledem k umístění této liniové vegetace uprostřed obydlených částí obce jde o území, jejichž ochrana bude vždy v kolizi s potřebami či požadavky místních obyvatel. V Bobnicích dokonce vznikla iniciativa usedlíků za odstranění a úplnou náhradu lipové aleje, která nebyla obcí akceptována a také předložená PD jde všemi dostupnými prostředky proti požadavkům této iniciativy. Naopak v Kovansku jsou slyšet hlasy obyvatel k ochraně lipové aleje a kritika jakéhokoliv kácení stromů. I zde jde PD navrhuje kácení jen nejrizikovějších nebo beznadějně neperspektivních jedinců k zachování jedinečné struktury. Ostatní lokality jsou krajinářsky málo hodnotné. Dle výše popsaného mají buď charakter sbírkových výsadeb a jejich forma je poplatná době založení, tedy velmi málo dopovídají

požadavkům na současně zakládané porosty anebo jsou původně okrajovými výsadbami, které po desetiletí probíhajících probírkách porostů plní jen velice omezeně alespoň svoji estetickou funkci. Důležitým faktorem pro krajinářské hodnocení je také stáří porostů nebo kosterních jedinců porostů a je zde patrná nutnost nových výsadeb a ozdravení porostů. Vývoj lokalit je plně odvislý na provedení či neprovedení nutných pěstebních opatření. Včasnými zásahy je možné většinu jedinců zachovat a zajistit plnění jejich ekologické i estetické funkce i v příštích 40 letech. Naopak opomenutí včasné péče vystavuje všechny porosty v lokalitách neřízené degradaci (vnější vlivy, kalamity apod.) a výraznému zkrácení životnosti. V řešeném území je vysoký počet starých a přestárých jedinců, a jejich dobrý zdravotní stav či alespoň dočasné zlepšení zdravotního stavu je nadmíru žádoucí. PD v nejvyšší možné míře respektuje stávající biologické podmínky lokalit, ve vysoké míře je nadále rozvíjí a souběžně plní funkci obnovy lokalit s ohledem na jejich krajinářský význam a potenciál.

C.2 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY REALIZACE OPATŘENÍ

Projekt revitalizace částí Bobnice a Kovansko je zpracován na žádost obce. Na území obce se nacházejí velice cenné starší výsadby stromů, v lokalitě Školní zahrada a na Návsi také s dosti pestrrou druhovou skladbou. Snahou obce je napravit nedostatek odborné péče o vegetační prvky z minulých let a pokusit se zachránit i kulturně nejceněnější části. Cílem projektu je stabilizovat rizikové vegetační prvky a navrhnout obnovu výsadeb v zastavěném území obce.

Celkem je inventarizováno v části Bobnice 290 ks solitér stromů a 4 skupiny stromů (26 ks), 64 solitér a 1 skupina ovocných stromů (10 ks), a 94 skupin nebo solitér keřů. V části Kovansko je inventarizováno 124 ks solitér stromů a 3 skupiny stromů (39 ks). V souhrnu je inventarizováno 478 položek solitér a 8 skupin stromů, souhrnem 486 jednotek, celkem 553 ks stromů. Stromy v lokalitách Lipová ulice v Bobnicích a ulice V lipách v části Kovansko jsou v kritickém stadiu z hlediska jejich zdravotního stavu, hustoty výsadeb a jejich nadměrného vzrůstu. Bez včasného zásahu do alejí mohou být tyto cenné lokality silně poškozeny při první prudší vichřici nebo podobné přírodní kalamitě. Souběžně se stářím porostu roste i počet dutin a hnilob v korunách stromů, které při absenci péče silně ohrožují samotnou existenci jedinců. Včasným odborným zásahem budou ve velké míře tyto biotopy spolu s korunami zachovány. Na tyto stromy je směřována většina odborných řezů a vazby korun.

Odstraněny budou pouze dřeviny nevyhovující zdravotním stavem. Kácení z důvodů špatného zdravotního stavu je vynuceno rizikovou provozní bezpečností stromů, které se nacházejí na místech s vyšším provozem a pohybem osob při komunikacích a v místech shromaždišť, jako jsou hřiště a školní zahrada. Celkem je káceno 21 ks inventarizovaných stromů.

Vzhledem k nedostatku odborné péče o stromy v obci jsou u velké části dospělých stromů nalezeny dutiny nebo jiné projevy rychlejšího stárnutí jedince, jako jsou hniloby na kmeni a v korunách. Odborné řezy jsou plánovány pouze tam, kde je zvýšené riziko provozní bezpečnosti nebo je strom samotný silně ohrožen rozlomením či znehodnocením koruny. Projekt proto ve velké míře předchází tomuto stádiu zániku jedinců a tím i zániku vázaných biotopů.

Projekt řeší obnovu lokalit velice konzervativním způsobem, doplněním výsadeb např. při hranicích pozemků. Druhové složení výsadeb odpovídá dobovému sortimentu užívanému v době přeměny veřejných obecních ploch a pozemků na parčíky, s důrazem na autochtonní druhy. Návrh počítá se zachováním stávajícího využití i struktury pozemků, tedy nemění podíl zpevněných a zatravněných ploch.

Náhradou bude vysazeno 252 ks stromů. Bude použito standardních sazenic stromů (ok 12-14cm, v. 200-350cm). Pouze v lokalitách Lipová ulice v Bobnicích a ulice V lipách v části Kovansko, které jsou velmi vysoké, s plným zápojem korun a hustým sponem bude použito vzrostlejších stromů s ok 16-18 cm. Celkem bude vysazeno více stromů, než je počet kácených. To je dáno novými výsadbami v lokalitě Nová zástavba a doplněním vegetace v lokalitě park u hřiště, které jsou v současné době pouze zatravněné. V lokalitách lipových alejí jsou navrženy shodné druhy se stávajícími, v lokalitách s pestřejší druhovou skladbou jsou navrženy druhy z běžného sortimentu dřevin.

Navržená ošetření stávajících stromů pomohou zachovat většinu dospělých jedinců i přes jejich horší zdravotní stav, souběžně tím budou zachovány biotopy vázané na stromy. V případě neošetření a ponechání vegetace ve stávajícím stavu by s největší pravděpodobností mnohé lokality rychle degradovaly. V lokalitách s menšími plochami vegetace budou vysazeny nové stromy a keřové skupiny. Vyšším počtem vysazených stromů bude navýšen objem vegetace v obci a rozšířen potenciál biotopů v urbanizovaných zastavěných částech obce. Navržená opatření jednoznačně podporují biodiverzitu v druhově poměrně chudých lokalitách. Navrženými opatřeními spolu s postupným a nutno dodat i zpomaleným stárnutím jedinců bude přibývat míst s vyšší biodiverzitou.

Lokalita **park na návsi**. Zdejší stromy jsou doposud velice kompaktním blokem vegetace, s výškovým horizontem korun nad střechami okolních budov. Korunový zápoj je poměrně vysoký. Problematické jsou okrajové výsadby Acer, u kterých je soustředěn největší počet obměňovaných stromů. Tyto stromy jsou káceny z důvodu havarijní bezpečnosti nebo z důvodů nedávného chybného zapěstování korun, bez možnosti účinné nápravy. Ve střední části parku je pozornost soustředěna na péstební opatření u stromů s nadměrně zatíženými kosterními větvemi. Horní části korun stromů slouží částečně jako větrolam. Četné dutiny jsou využívány k hnízdění ptactva. Souvislý zápoj korun zajišťuje přiměřené ochlazení prostoru náměstí v letních měsících. Navrženými péstebními opatřeními bude zachována převážná většina specifických biotopů vázaných na koruny

stromů. Souběžně s tím bude zachováním sadovnický méně hodnotných stromů udržena historická hodnota prostoru a celistvost kompozice.

Lokalita **park u hřiště** je druhově chudší, vyskytují se zde stromy, keřové skupiny a travnaté plochy. Stáří a zdravotní stav některých stromů vyžadují obměnu, především porostů Salix v okolí požární nádrže. Provozní nebezpečnost skupiny Betula u zpevněné plochy malého hřiště je vysoká. Také u těchto je nutná obměna. Tyto stromy jsou redukovány z důvodu havarijní bezpečnosti. U ostatních dřevin je pozornost soustředěna na pěstební opatření, u stromů s nadměrně zatíženými kosterními větvemi. Horní části korun stromů slouží částečně jako větrolam (orientace náměstí S-J). Navrženými pěstebními opatřeními bude zachována převážná většina specifických biotopů vázaných na koruny stromů. Souběžně s tím bude zachováním sadovnický méně hodnotných stromů udržena historická hodnota prostoru a celistvost kompozice.

Lokalita **Lipová ulice**. Většina jedinců byla vysazena v těsném zápoji odpovídajícímu alejovým výsadbám, proto u většiny stromů nalezneme vystoupavé úzké koruny. Dendrologickým průzkumem bylo shledáno u většiny jedinců vysoké přetížení kosterních větví. S přihlédnutím k velkému pěšímu provozu v ulici jde o rizikový stav. U mnoha jedinců byly dále zjištěny četné dutiny na kosterních větvích, které gradující výše popsanou provozní bezpečnost na kritický až havarijní stav. Vysoké riziko rozlomení koruny bylo důvodem nedávného znehodnocení několika jedinců při vichřici v roce 2011, tyto stromy byly následně redukovány nebo odstraněny. Káceny budou pouze stromy z důvodu havarijní bezpečnosti nebo velice špatného zdravotního stavu. Souvislý zápoj korun zajišťuje přiměřené ochlazení prostoru ulice v letních měsících. Navrženými pěstebními opatřeními bude zachována převážná většina specifických biotopů vázaných na koruny stromů, především ke hnízdění ptactva. Souběžně s tím bude zachováním sadovnický méně hodnotných stromů udržena historická hodnota prostoru a celistvost kompozice.

Lokalita **školní zahrada** Vegetace zahrady je v relativně dobrém stavu, problém tvoří příliš hustý korunový zápoj stromů v severní části. Káceny budou stromy z důvodu havarijní bezpečnosti, špatného zdravotního stavu i důvodů prosvětlení porostu. Bude provedena obměna znehodnocených nebo nefunkčních dřevin, jako jsou vyvětvěné Picea, Pseudotsuga a keře Cotoneaster a Corylus. Travnaté plochy budou rekultivovány s modelací, protože jde plochy s intenzivním provozem školky a školy. Projekt zachovává zalesnění pozemku a zajištění zastínění v letních měsících.

Lokalita **park u rybníka** je okrajovou částí obce se zanedbanými stromy. V místě je několik přestárých a provozně nebezpečných jedinců Populus nigra 'Italica', které budou káceny a nahrazeny kompaktnějšími druhy podobného tvaru. Navrženými pěstebními opatřeními bude zachována převážná většina specifických biotopů vázaných na koruny stromů, především ke hnízdění ptactva.

Lokalita **nová zástavba**. Nebyla doposud sadovnický upravena, proto projekt v lokalitě zakládá vegetační prvky. Novotvarem je vyjma travnatých ploch vše. Přínosem je návrh výsadby alejových stromů v nových ulicích.

Lokalita **ulice V Lipách** v části Kovansko. Podobně jako v Lipové ulici v Bobnici byla většina jedinců byla vysazena v těsném zápoji odpovídajícímu alejovým výsadbám, proto u většiny stromů nalezneme vystoupavé úzké koruny. Dendrologickým průzkumem bylo shledáno u většiny jedinců vysoké přetížení kosterních větví. S přihlédnutím k velkému pěšímu provozu v ulici jde o rizikový stav. U mnoha jedinců byly dále zjištěny četné dutiny na kosterních větvích, které gradující výše popsanou provozní bezpečnost na kritický až havarijní stav. Vysoké riziko rozlomení koruny bylo důvodem nedávného znehodnocení několika jedinců při vichřici v roce 2011, tyto stromy byly následně redukovány nebo odstraněny. Káceny budou pouze stromy z důvodu havarijní bezpečnosti nebo velice špatného zdravotního stavu. Souvislý zápoj korun zajišťuje přiměřené ochlazení prostoru ulice v letních měsících. Navrženými péstebními opatřeními bude zachována převážná většina specifických biotopů vázaných na koruny stromů, především ke hnízdění ptactva. Souběžně s tím bude zachováním sadovnický méně hodnotných stromů udržena historická hodnota prostoru a celistvost kompozice. Protože se jedná o historicky i krajinářsky velice hodnotný soubor staveb a doprovodné vegetace, je nanejvýš vhodné tyto porosty šetrně ošetřit a zachovat jejich jedinečný ráz.

Řešená prostranství slouží a nadále budou sloužit převážně k rekreaci a procházkám obyvatel obce.

C.3 POSOUZENÍ A POPIS MOŽNÝCH NEGATIVNÍCH VLIVŮ V PRŮBĚHU REALIZACE OPATŘENÍ NA PŘÍRODU A KRAJINU VČETNĚ NÁVRHU OPATŘENÍ NA JEJICH ELIMINACI ČI MINIMALIZACI

Řešené lokality nejsou v přímém kontaktu s územním systémem ekologické stability krajiny ani s žádným chráněným územím nebo přírodním parkem.

Negativní jevy vznikají při každé stavbě či činnosti. V případě předkládaného projektu jsou to: dočasné zvýšení intenzity dopravy střední mechanizací v řešených lokalitách, zvýšená hladina hluku v době realizace kácení a péstebních ošetření stromů, odstranění ekologicky cenných částí stromů (viz kapitola C.1.3).

Návrh opatření:

Stavba nebude etatizována.

Pro realizaci je možné použít pouze malou a střední mechanizaci, jako jsou motorové pily, křovinořezy, ručně ovládané kultivátory, manipulátory do 3,5t a nákladní automobily do 7t, aby nedošlo k nadměrnému stlačení a narušení řešených ploch.

Předpokladem každé podobné realizace je samozřejmě vhodná posloupnost prováděných prací, tedy po prvotním kácení a ošetření stromů může být teprve přikročeno k dalším sadovým úpravám. Dodržení postupu je nutné k dosažení dobrých výsledků.

Navržená pěstební opatření budou realizována stromolozecky, tedy nejšetrnějším způsobem k historické i ekologické hodnotě výsadeb. Vzhledem k nutnosti redukce mnoha korun je vhodné provést zákroky v pozdním létě nebo na podzim, ještě v době s olistěním, aby se na jedné straně eliminovalo rušení hnízdicího ptactva, na straně druhé se redukovaly skutečně nejméně hodnotné části korun., resp. se zachovaly ty části korun, které zajistí lepší vitalitu jedince. Zvýšená intenzita dopravy a hladina hluku v tomto období bude také nejméně invazivní.

Při realizaci musí být dodrženy všechny ustanovení platných zákonů a směrnic (viz část B)

Posouzení lokality v podzimních a zimních měsících 2015 a na jaře 2016, v době mimo vegetaci, nebylo možné přesněji specifikovat výskyt většiny živočichů vázaných především na ekosystém stromů. Proto je nutné při provádění prací v případě výskytu především bezobratlých živočichů a státem chráněných živočichů neprodleně zastavit provádění prací a informovat o nález dozorový orgán státní správy ochrany přírody, kterým je obec Bobnice. V případě nálezu budou vyrozuměny také dozorové orgány zakázky, kterými jsou AOPK ČR a zjednaný stavební dozor investora TDI. V případě nálezu je vhodné kontaktovat také projektanta PD. Zhotovitel je povinen získat před pokácením stromu nebo provedením pěstebních opatření od dozorového orgánu státní správy výjimku na provedení prací., a dále vyzvat osobu, která má povolení či aprobaci tyto chráněné druhy určit. Pověřená osoba provede nezbytný průzkum. Opětovné započítání prací v místě nálezu je možné až po určení druhu a stanovení postupu prací, popř. ochranných opatření přivolanou osobou.

C.4 VYSVĚTLENÍ POUŽITÍ NEPŮVODNÍCH DŘEVIN VE VÝSADBĚ

Řešené části v obci Bobnice se nachází uprostřed urbanisticky celkem zachovalé zástavby s prvky novodobých úprav vegetace a zpevněných ploch. Jak bylo poznamenáno v textových zprávách PD, vegetace v jednotlivých lokalitách se od sebe velmi liší nejen rozdílným účelem těchto prostor, ale také stářím výsadeb a druhovou skladbou. V lokalitě **park na návsi** byl park založen na počátku 20.století, je druhově velmi bohatý jak na druhy stromů, tak na druhy keřů. Nachází se zde mnoho kultivarů dřevin. Tento sbírkový aspekt je PD respektován a výměna stromů je volena formou náhrady za podobné druhy nebo kultivary odolnější než ty stávající. Lokalita **park u hřiště**, navazující na požární nádrž, byla přeměněna na park ve stejné době, původně se zde nacházel větší počet vzrůstných stromů v okolí nádrže, dále na východ byly ovocné sady a pastviny (dnes fotbalové hřiště a navazující nová zástavba rodinných domů). Sady byly v průběhu let redukovány. Lokalita je osázena domácími i nepůvodními druhy. Jednoduchá druhová skladba je respektována a návrh počítá s doplněním domácími i nepůvodními druhy. Lokalita **Lipová ulice** byla osázena v polovině 20.století

jako dvojřadá lipová alej lemující komunikaci a tato funkce i struktura je zachována. Návrh respektuje jednoduchou druhovou skladbu a navrhuje obnovu pouze původními druhy. Lokalita **školní zahrada** je plocha oddělená od veřejného prostoru ulice plotem. Byla založena spolu s funkcionalistickou stavbou nové budovy školy v 30. letech 20. století a měla dodnes má charakter sbírkové zahrady. Jižní část nese prvky užitkové a okrasné zahrady. Porost je druhově velmi bohatý, se zastoupením povětšinou exotickými, nepůvodními druhy nebo kultivary. Tento charakter výsadeb je respektován a návrh počítá s obměnou a doplněním podobnou druhovou skladbou dřevin. Lokalita **park u rybníka** je okrajovou částí obce s nepůvodními i domácími dřevinami. Návrh druhovou skladbu respektuje a při obměně jedinců navrhuje druhy podobné původním nebo kultivary domácích dřevin vhodné prostorově (úzké formy habrů namísto sloupovitých topolů). Lokalita **nová zástavba** je nejmladším doposud zahradnický neupraveným prostorem, který si obyvatelé postupně osazují vlastními dřevinami. Návrh doplňuje původní i nepůvodní druhy, především s ohledem na jejich odolnost k posypovým solím, které jsou v místě užívány. Lokalita **ulice V Lipách** v části Kovansko se nachází uprostřed velmi urbanisticky hodnotné zástavby. Původní náves byla doplněna alejí lip na počátku 20. století. Projekt respektuje druhovou skladbu a navrhuje obměnu pouze původními druhy.

Z výše uvedeného popisu je patrné, že druhová skladba se liší místo od místa a nelze uplatnit jednotnou formu obnovy. V lokalitách s převahou domácích druhů je tato skladba respektována nebo podpořena odebráním novějších výsadeb nepůvodních druhů. V lokalitách s pestrá druhovou skladbou, které mají z minulosti sbírkový charakter, jsou obnovovány s použitím původních i nepůvodních druhů. Tyto lokality jsou doplněny několika dalšími druhy běžně používanými v sadovnické praxi, jde tedy o druhy nepůvodní, nikoliv však exotické. V běžné míře jsou používány také kultivary rostlin, přesto je nutné konstatovat, že naprostá většina použitých druhů je prostě zeleně olistěná.

V Praze 20.5.2016